

TÄYDENNYS opetus- ja kulttuuriministeriön 23.11.2020 sivistysvaliokunnalle toimittamaan vastineeseen hallituksen esitykseen oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 173/2020 vp) annettuihin lausuntoihin (30.11.2020)

Muutoksenhakua koskevat säännökset

Oikeusministeriön sivistysvaliokunnalle antaman lausunnon mukaan 24 §:n 2 momentin säännös ”Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.” vaikuttaa viittaavan vain valituskieltoa ja täytäntöönpanoa koskeviin poikkeuksiin, vaikka säännöksellä tulisi viitata myös siihen, että niihin päätöksiin, joista ei 1 momentissa säädetä, haetaan muutosta valittamalla, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Opetus- ja kulttuuriministeriö on selvittänyt 23.11.2020 antamansa vastineen jälkeen kyseisen säännöksen muutostarpeita oikeusministeriön kanssa. Tämän selvittelyn perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö esittää 1. lakiehdotuksen (Oppivelvollisuuslaki) 24 §:ää, 2. lakiehdotuksen (Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta) sekä 6. lakiehdotuksen (Laki vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta) 25 l §:ää muutettavaksi siten, että niissä otettaisiin selkeämmin huomioon se, että niihin päätöksiin, joihin ei haettaisi muutosta oikaisuvaatimuksella, haettaisiin muutosta valittamalla kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään. Oikeusministeriö on ehdottanut opetus- ja kulttuuriministeriölle, että säännöstä voitaisiin selkeyttää siten, että aineellinen viittaus oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin erotettaisiin omaksi erilliseksi momentiksi, jolloin se selkeämmin viittaisi laissa/luvussa tarkoitettuihin muihin päätöksiin, eikä ainoastaan kyseisessä momentissa säädettyihin poikkeuksiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää lisäksi 6. lakiehdotuksen 25 l §:n sanamuotoja korjattavaksi siten, että siinä otettaisiin huomioon säännöksen suhde voimassa olevan lain 22 §:ään, jossa myös säädetään muutoksenhausta. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää 25 l §:n otsikkoa muutettavaksi erottelevampaan muotoon, esimerkiksi muotoon ”*Muutoksenhaku oppivelvollisille suunnattua koulutusta koskevaan päätökseen*”. Lisäksi pykälän sanamuodossa tulisi ottaa huomioon, että pykälää on tarkoitus soveltaa vain 7 a luvussa tarkoitetuissa asioissa annettuihin päätöksiin, koska muiden kyseisessä laissa tarkoitettujen päätösten muutoksenhausta säädetään lain 22 §:ssä.

Oppivelvollisuuslaki

24 §

Muutoksenhaku

Pidennettyä oppivelvollisuutta, 7 §:ssä tarkoitettua oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä tai 15 §:ssä tarkoitettua opiskelupaikan osoittamista koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Koulutuksen järjestäjä ei saa vaatia oikaisua 15 §:ssä tarkoitettuun päätökseen. Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Edellä tarkoitettu valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Aluehallintoviraston opiskelupaikan osoittamista koskevassa asiassa oikaisuvaatimuksen perusteella antama päätös voidaan panna täytäntöön siitä tehdystä valituksesta huolimatta, ellei hallinto-oikeus toisin määrää. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 1 momentissa tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

(siirretään säännös 2 momentista erilliseen 3 momenttiin):

Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta

25 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos päätös koskee:

- 1) 10 §:ssä tarkoitettua opiskelijaksi ottamista;
- 2) 11 §:ssä tarkoitettua lisääjän myöntämistä opintojen loppuun saattamiseksi;
- 3) 17 §:ssä tarkoitettua opiskelijan oikeutta väliaikaisesti keskeyttää opintonsa;
- 4) 18 §:ssä tarkoitettua opiskelijan katsomista eronneeksi;
- 5) 21 §:ssä tarkoitettua opiskelijan oikeutta erityiseen tukeen.

Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

Haettaessa muutosta 23 §:n 1 momentissa tarkoitettuja etuuksia koskevaan päätökseen sovelletaan, mitä perusopetuslaissa säädetään. Haettaessa muutosta 23 §:n 2 momentissa tarkoitettuja etuuksia koskevaan päätökseen sovelletaan, mitä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Edellä tarkoitettu valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 1 momentissa tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

(siirretään säännös 4 momentista erilliseen 5 momenttiin):

Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Laki vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

25 l §

Muutoksenhaku oppivelvollisille suunnattua koulutusta koskevaan päätökseen

Tässä luvussa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos päätös koskee:

- 1) 25 b §:n 3 momentissa tarkoitettua koulutuksen suoritusaikaa;
- 2) 25 e §:ssä tarkoitettua opiskelijaksi ottamista;
- 3) 25 i §:ssä tarkoitettua opiskelijan eronneeksi katsomista.

Muutoin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Edellä tarkoitettu valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Hallinto-

oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 1 momentissa tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

(siirretään säännös 3 momentista erilliseen 4 momenttiin):

Muutoin muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta

Opetushallitus on sivistysvaliokunnalle antamassaan lausunnossa todennut huomiona opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 8 §:ään, että hallituksen esityksessä pykälään liittyvän siirtymäsäännöksen vuosiluvut ja prosentit osittain poikkeaisivat Opetushallituksella tiedossa olevista ennakkolaskelmien kautta saaduista tiedoista. Opetus- ja kulttuuriministeriön on 23.11.2020 antamansa vastineen jälkeen selvittänyt asiaa Opetushallituksen kanssa ja on ilmennyt, että Opetushallituksen huomautus vuosilukujen ja prosenttien virheellisyyksistä on aiheeton.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on vastineessaan todennut, että opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 8 ja 24 §:ää ja niihin liittyviä siirtymäsäännöksiä tulisi muuttaa eduskunnalle 19.11.2020 annettuun täydentävään talousarvioesitykseen sisältyvien rahoituksen jaksotusta koskevien muutosten johdosta. Opetus- ja kulttuuriministeriö oikaisee, että korjaustarvetta ei ole 8 ja 24 §:ssä, vaan ainoastaan mainittujen pykälien siirtymäsäännöksissä. Muutostarpeet johtuvat siitä, että oppivelvollisuuden laajentamiseen varattua lukiokoulutukseen osoitettua lisämäärärahaa kohdennettaisiin hallituksen esitykseen verrattuna enemmän varainhoitovuodelle 2021 ja vähemmän varainhoitovuodelle 2023.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on hallituksen esityksen antamisen jälkeen huomannut virheen lain 24 §:n 1 momentissa mainittua aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen painokerrointa koskevassa muutosesityksessä. Hallituksen esityksen mukaan 24 §:n 1 momentissa säädettyä painokerrointa sovellettaisiin ensimmäisen kerran myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2024. Lain 24 §:n 1 momentti koskee kuitenkin yksikköhinnan laskentaa, joka perustuu yksikköhintojen määrittämistä edeltänyttä vuotta edeltäneenä vuonna aiheutuneisiin valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin. Näin ollen oppivelvollisuuden laajentamisen lisämäärärahojen tulisi vaikuttaa tässä momentissa tarkoitettujen yksikköhintojen laskentaan vasta varainhoitovuoden 2024 rahoituksesta lähtien, jolloin käytetään vuoden 2021 toteutuneita kustannuksia. Koska oppivelvollisuuden laajentamisen määrärahat kasvavat vuosina 2021-2024 asteittain ollen täysimääräiset varainhoitovuonna 2024, tulisi 24 §:n 1 momentin mukaista täysimääräisiin lisämäärärahoihin perustuvaa painokerrointa käyttää ensimmäisen kerran myönnettäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2027, jolloin käytetään pohjana varainhoitovuoden 2024 toteutuneita kustannuksia. Varainhoitovuosille 2021-2023 myönnettävässä rahoituksessa painokertoimen tulisi pysyä nykyisellä tasollaan ja varainhoitovuosina 2024-2026 muuttua asteittain lisämäärärahojen kasvun suhteessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää sivistysvaliokunnalle, että 7. lakiehdotuksen (Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta) voimaantulosäännökseen sisältyviä siirtymäsäännöksiä muutettaisiin seuraavasti. Muutosesitykset perustuvat Opetushallituksessa laadittuihin laskelmiin ja niissä otettaisiin huomioon täydentävässä talousarvioesityksessä ehdotetut muutokset sekä lain 24 §:n 1 momenttiin sisältyvän virheen korjaus.

Voimaantulosäännös:

(2-4 mom):

Lain 8 §:n 1 momentissa säädettyä kunnan omarahoitusosuutta lukiokoulutuksen käyttökustannuksista sovelletaan ensimmäisen kerran varainhoitovuodelle 2024 myönnettävään lukiokoulutuksen rahoitukseen. Kunnan omarahoitusosuus on 56,81 prosenttia myönnettäessä varainhoitovuoden 2021 rahoitusta, 54,82 prosenttia myönnettäessä varainhoitovuoden 2022 rahoitusta ja 53,28 prosenttia myönnettäessä varainhoitovuoden 2023 rahoitusta.

Lain 24 §:n 1 momentissa säädettyä erityisen koulutustehtävän saaneiden lukioiden rahoitusosuutta sovelletaan ensimmäisen kerran määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2027. Erityisen koulutustehtävän saaneiden lukioiden rahoitusosuus on 1,57 prosenttia määrättäessä rahoitusta varainhoituvuosille 2021—2023, 1,55 prosenttia määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2024, 1,51 prosenttia määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2025 ja 1,47 prosenttia määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2026.

Lain 24 §:n 1 momentissa säädettyä aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa opiskelevien painokerrointa ja ~~7 momentissa säädettyä yksikköhinnan prosenttiosuutta~~ sovelletaan ensimmäisen kerran määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2027. Painokerroin on 0,650 määrättäessä rahoitusta varainhoituvuosille 2021-2023, 0,644 määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2024, 0,633 määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2025 ja 0,622 määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2026. Lain 24 §:n 7 momentissa säädettyä aikuisille tarkoitetussa lukiokoulutuksessa opiskelevien yksikköhinnan prosenttiosuutta sovelletaan ensimmäisen kerran määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2024. Prosenttiosuus on 64,4 määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2021, 63,3 määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2022 ja 62,2 määrättäessä rahoitusta varainhoitovuodelle 2023.